

ΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΜΑΛΑΚΑΣΗ

Τὴν ὥρα αὐτὴ πὺν τὸ νερὸ τῶν λίγων μου κι' ἀθλίων
ὥρῶν στερενεὶ στοῦ καιροῦ τὴν ἄνιση πηγὴ,
κι' οὔτε ἐδοκίμασα ποτὲ τὸ χάδι τῶν ἡλίων,
κι' οὔτε ἄπλωσα ποτὲ φαιδρὴ σκιὰ πάνω στὴ γῇ.

Τὴν ὥρα οὐτὴ πὺν καρτερεῶ σὰν τὸ φονηὰ γιὰ νᾶμπει
στὸν εὐηχό μου σκελετὸ τοῦ θάνατου ὁ λωστός,
κι' ἀπὸ τὸ πλαῖσιο τῶν ματιῶν περνᾷ ζωγραφιστός
ὁ κόσμος, τὸ στερέωμα, τὰ πέλαγα κι' οἱ κάμποι.

Τὴν ὥρα αὐτὴ πὺν μὲ κυ τοῦν οἱ σκυθρωποὶ μου τοῖχοι
νὰ ξεκουρδίζω τὴ ζωὴ μου σὰν βραχνὸ βιολί,
καὶ γύρω μ' ἀποχαιρετοῦν οἱ ἀγαπημένοι μου ἡχοι,
καὶ πρὸς τὴν πόρτα μου θρηνεῖ τὸ βράδυ σὰν σκυλί.

Τὴν ὥρα αὐτὴ πὺν τίποτε στὸ χεῖλι μου δὲ μένει
ἀπὸ τοὺς ἀλμυροὺς ἀφροὺς τῶν παλαιῶν παθῶν,
καὶ σὰν κοπάδι μακρυνὸ θωρῶ τὸ παρελθόν,
κι' εἶνε πιά μόνη ἡ μνήμη μου στὸ νύχι του δεμένη.

Ἐλεύθερος καὶ καθαρὸς, μεγάλε Μαλακάση,
πρὸς τὸ λαμπρό σου τῶνομα τὸ μάτι μου γυρνῶ,
ὅπως ὁ ναύτης ὁ μικρὸς πὺν τὴν ὥρα θὰ περάσει
τὴ θάλασσα πρώτη φορὰ, τηρεῖ τὸν οὐρανό.

Ἐνῶ μὲ κλαῖν τὰ βλέφαρα τῆς τελευταίας δρόσου,
στὴ δόξα σου περιπατῶ σὰν σὲ πλατὺ ναό,
κι' ἐγὼ πὺν δὲν εἶχα ποτὲ πιστέψῃ σὲ θεό,
βλέπω μὲ τραγικὴ χαρὰ πῶς γονατίζω ἐμπρὸς σου !

* *

Ὅταν καρφώνει ὁ μαραγκὸς τὴν καρυδένια θήκη,
γιὰ νὰ σφραγίσῃ μιὰ γρηὰ καθὼς παλὴν κρασί,
κίτρινη ἡ ἐτοιμοθάνατη σὰν νᾶγινε χρυσὴ,
σχίζει μιὰν ὥρα τῆς χαρτὶ καὶ γράφει διαθήκη.

Ἐφ' οὗ λοιπὸν κι' ἐγὼ θωροῶ νὰ κλώθεται στὸ χάος
τὸ σύννεφο τῶν ἔρεβῶν ποὺ ἐπάνω μου πετᾷ,
μὲ κληρονόμο μου τὴ γῆ, παντέρημος καὶ προῖος,
τὴ μαύρη διαθήκη μου σοῦ γράφω, Ποιητά:

Παρίας τῶν κοινωνιῶν, πετοῦσα στὴ φυλή μου,
βράχους ἀρμονικῆς ὀργῆς, τοῦ Ὠραίου τὶς φωνές.
Μόνος ὁ στίχος οὐρλιαζε πένθιμο στὸ κελλί μου,
κι' ἡ φαντασία μου ἔπαιζε τοῦ βίου τὶς σκηνές.

Ὁ Δεκαπεντασύλλαβος, ὀγκόλιθος τοῦ μέτρου,
ἐκύλαγε, ἀκατέργαστο κακόμορφο ὑλικό,
μὰ τοῦδινε ὁμως τὸ σφυρὶ μὲ κτύπο πλαστικό,
πότε τοῦ λίχνου τὴ μορφὴ καὶ πότε τοῦ φερέτρου.

Σὰν νᾶχα γίνει μὲ πηλὸ κάποιου νεκροῦ πλανήτη,
μ' ἄρесе μόνο νὰ γροικῶ πάνω στὴ σιωπὴ
ν' ἀργοπαφλάζει ρυθμικὸ τοῦ τόνου τὸ κοντί,
κι' αὐτὴ μὲ κῦμα ἀόρατο νὰ πλημμυρᾷ τὸ σπῆι...

Μ' ἄρесе ἀκόμα νὰ μετρῶ στὴ βραδυνὴ γαλήνη
τοὺς βόγγους ποὺ ὀλοφύρονται στῆς πόλεως τὸ κλουβί
καὶ τοὺς ἀρχαίους λογισμοὺς ὅσους ἡ λήθη κλείνει,
στοίχους ξανθῶν πολεμιστῶν ποὺ ἐπέρασαν βουβοί.

Κι' ὅταν ἡ νύχτα γιόμιζε τὴν κάμαρά μου ἀστέρια
κι' ἔπεφτε πάνω μου τυφλὸ τὸ μᾶκρος τοῦρανοῦ,
προφυλαγμένες σιὰ θερμὰ προσκέφαλα τοῦ νοῦ
ζευγάρωναν οἱ σκέψεις μου σὰν μαύρα περιστέρια.

Ὡργωνα σὰν καματερὸ τὴ χέρσα δυστυχία
ἦσαν γιὰ μένα ἀνύπαρκτες μητέρα κι' ἀδελφή
κι' ἡ γεύση αὐτὴ τῶν γυναικῶν μου φαίνονταν σιφή
τ' ὄραμα μόνο ἐπλούτιζε τοῦ βίου τὴν πτωχεία.

Παρέλαση τῶν ζωντανῶν κοκκάλων, οἱ ἀνθρῶποι,
κυρίευν τὰ χώματα μὲ βάδισμα βαρύν·
μὰ ἐγὼ στή ρέμβη μου ἔβλεπα νὰ ξεδιπλώνουν τόποι,
πὺν ἄλλος ἀπὸ τὸν Ποιητὴ δὲν στέκει ν' ἡχαρῆ:

Ἄγνωστες, μυστηριακὲς τῶν ἀπεράντων χῶρες,
πὺν δὲν τίς μόλυνε ποτὲ μιὰ βάνανση ἰαχὴ·
πελώριους ὄγκους σιωπῆς, πὺν δέχονται βροχὴ
ἀπὸ σβυστοὺς διάτοιτες, τίς πεθαμμένες ὥρες.

Ἄβυσσαλέα, ἐξωτικὰ τοῦ φεγγαριοῦ τοπεῖα,
ὅπου ἢ φυτεῖα τῶν ἐθνῶν τῇ θείᾳ δὲ σφαλᾷ
ὄρη πὺν ἐξαφανίζονται στῆς γῆς τῇ μυωπία·
κρατῆρες πὺν ἄνθη πυρκαϊᾶς μαδοῦνε σιωπηλά.

Σ' ἀκτινοβόλο σμάραγδο μιᾶς ἀστρικῆς ἡπείρου,
πὺν κρύσταλλα φωτὸς κυλοῦν χεῖμαρροι ἡλεκτρικοί,
ἔχω μιὰ θηλυκὴ σκιὰ καὶ περιμένει ἐκεῖ
τὴν ὥρα πὺν θὰ δυνηθῶ τὸ πῆδημα τοῦ ἀπείρου.

Ἦ, τῶν νεκρῶν τ' ἀλάβαστρα, τὰ στραγγισμένα χεῖλη
καὶ ὁ ἀδαμάντινος λυγμὸς τῶν ἄφαντων λαῶν,
σιὰ βάθη πὺν κατασταλάζει ὁ αἱμὸς τῶν γενεῶν,
ἔπηξαν ἄντρο μ' ἄργυρο, κοράλλι καὶ κογχύλι.

Κι' ὅταν τὸ σῶμα μου τρυπᾷ τῆς συμφορᾶς ἢ λόγχῃ,
ὁ ρεμβασμὸς μου, ποταμός, ἀπ' τίς σχισμέες τῆς γῆς
ρέει σ' αὐτὴ μου τὴ βαθειὰ κεχριμπαρένια κόγχῃ
καὶ λούζεται σιὰ γάλατα φανταστικῆς στοργῆς...

Ἐλάτρεψα σὰν ἀσκητῆς ἓνα θεό, τὸ στίχο
στραγγάλισα τὴν ἡδονὴ κι' ἔζησα μοναχός·
δὲν ἀξιώθηκα ποτὲ νὰ δῶ ζωὴ σιὸν τοῖχο
καὶ μ' ἓνα δεῖπνο σιωπῆς ἐχόρταινα ὁ φτωχός.

Ἐβλεπα μόνο ἐκστατικὸς τὴ σκέψη μου νὰ πέφτει
ἀπὸ τὸ νοῦ μου σιὸ χαρτὶ σὰν ὥριμος καρπός·
σιὴ θύρα μου ἔστεκε μουγγὸς ὁ ἴσκιος μου σκοπὸς
καὶ γιὰ νὰ δῶ τὴν Ἐρημο βλέπόμεν σιὸν καθρέφτη.

Τὸ μάτι μου ἔσβυνε στὸ φῶς σὰν νᾶμουν νυχτερίδα
μὰ ὅταν ἐξόπλωνε ἡ νυχτιά στὶς ἀτικὲς κορφές,
τῶν ἀγεννήτων ποιητῶν ρουφοῦσα τὶς στροφές,
ποὺ ἔπνεαν, ἄνεμοι βοῆς, πρὸς τὴν κουφὴ πατρίδα.

Κι' ὅταν οἱ τρόμοι τοῦ κενοῦ μ' ἐπίζαν κι' οἱ θόλοι
ἔσταζαν ἄστρα, πελιδνὰ φαντάσματα φωτός,
κι' ὅταν τὰ σκάφη τῶν βουνῶν ἐπλώριζαν στὴν πόλη,
νανάγια γρανιτικὰ τοῦ πόντου τῆς νυκτός,

Ὅπως μαζεύει ὁ βουτηχτὴς τὰ μάργα στα βάρη
στὶς κατακόμβες τῶν σκιῶν ἔδρεπα λυρισμούς.
Μ' ἀρώματα νοητικὰ κι' ἀσπίλους στοχασμούς
ἐξάγνιζα τὰ βδελυρὰ τῆς πολιτείας πάθη.

Ἀλλὰ σιτὴ λάσπη τὰ φτερὰ βουτοῦσε ἡ μελωδία
καὶ τὴν αἵματοκύλιζε τῆς χλεύης ἡ ὀρδή·
κι' ἔμπρός μου τώρα θλιβερὴ διαβαίνει ἡ συνοδεία
τῶν λαβωμένων μου ἰδεῶν ποῦ σκύβει νὰ μὲ δεῖ . .

Στενός, ἀσφυκτικὸς κλοιός, τῶν ἄστεων ὁ γύψος
χτίζει σιτὴ Μοῦσα κάτεργο ποῦ ὁ σαρκασμὸς φυλά.
Μ' αὐτὴ βαδίζει κάθετα καὶ σκέπτεται ὑψηλά·
κι' ὅ,τι δὲν ἔχει σ' ἔκταση, τ' ἀποκερδίζει σ' ὕψος.

Κι' ἴσως τὸ δέντρο μου νεκρὸ νὰ δώσει τὸ κ'ωνάρι
ἴσως πέρα ἀπ' τὸν τάφο μου ν' ἀπλώνεται ἡ αὐγή·
ἴσως καὶ πρέπει ἀμείλικτα νὰ πέσω, γιὰ νὰ πάρει
σὰν τὸν Ἀνταῖο ὁ στίχος μου δύναμη ἀπὸ τὴ γῆ.

Ἴσως ἡ μελαγχολικὴ τῆς μουσικῆς μου λύρα
νὰ συγκιήσῃ μιὰ φορὰ τὸ γένος ποῦ θ' ἀρθεῖ,
σὰν ροδογυάλι παλαιὸ ποῦ κλεινε πρὶν ἀνθί
καὶ ξεθυμαίνει ἀργότερα τὰ τελευταῖα μῦρα

Ἴσως τώρα πὺν χάνομαι, ν' ἀφρίζει μέσ' στὸ χῶμα,
ἔτοιμος γιὰ ν' ἀκοντισθεῖ, γλυκύτερος λαός.

Ἴσως ἢ Ἀνθρώπινη φυλὴ καὶ νὰ μὴν ἦρθε ἀκόμα.
Μπορεῖ νὰ μὴ γεννήθηκεν ἀκόμα κι' ὁ Θεός!...

Ἀθήνα 3—6 Νοεμβρίου 1929

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

I

Ὡρα τοῦ δειλινοῦ,
πόσο θλιβερὴ εἶσαι!

Ἡ ψυχὴ μου πῶς τώρα βαραίνει!

Ἀνείπωτες σκέψεις αἰώνων μὲ περιβάλλουν.

Ὅλες οἱ φιλοσοφίες τῶν λαῶν — διαβατάρικα πουλιὰ —
μὲ βασανίζουν.

Κάποιος χτύπησε τὴν πόρτα.

Σὺ εἶσαι, ψυχὴ μου;...

II

Στητός, ὀλόρθος, προσμένη τὴ μπόρα
νὰ λυγίσῃ τὸ κορμί του.

Αὐτός! πὺν τὴν ψυχὴ του δὲ λύγισαν
φουρτοῦνες καὶ σάλοι!

III

Τὸν ἴδιο δρόμο πορεύονται ὅλοι,
μὰ κανένας δὲ γύρισε πίσω...

Κι ὅμως κανένας δὲν βρέθηκε νὰ ρωτήσῃ
τοὺς προηγούμενους ποῦ πηγαίνουν!

IV

Τὴν ἀγάπησε καὶ πέθανε γιὰ τὴν ἀγάπη της!
Μήπως δὲν θὰ πέθαινε κι ἂν δὲν τὴν ἀγαποῦσε;
Κ' ἔπειτα τί σημαίνει μιὰ ἀγάπη καὶ μιὰ ζωὴ
στὴν ἄπειρη ἀγάπη, στὴν αἰώνια ζωὴ;...